

Romanitate si crestinism

Descoperita in anul 1775 la Biertan(judetul Sibiu), inscriptia a fost pastrata in renumita colectie a baronului Samuel Bruckental din Sibiu pana in zilele noastre, cand a fost intr-un fel, redescoperita si pusa in valoare.Inscriptia in limba latina cu textul 'ego Zenovius votum posui' este parte a unui donariu din bronz specific epocii lui Constantin cel Mare, asezat probabil in interiorul unei bazilici.Piesa reprezinta o foarte mare importanta dovada epigrafica privind vechimea crestinismului nostrum in limba latina.

Traditia Bisericii afirma ca inceputurile evanghelizarii Dobrogei au fost facute de catre Apostolii Andrei si Filip, inasa informatiile pe care se bazeaza aceasta traditie nu provin din 'Faptele Apostolilor', ci din izvoare istorice, asupra carora istoricii au pareri diferite.Oricum, crestinismul s-a raspandit mai devreme in Dobrogea decat in Dacia, unde nu avem marturii arheologice in acest sens pentru perioada stapanirii romane.O gema descoperita la Potaissa(Turda) cu imaginea Bunului Pastor dateaza din sec. al III-lea sau poate din sec.al IV-lea.Persecutiile anticrestine ale unor imparati romani(Decius, Valerian), dar si o anumita teama a crestinilor de a-si face publica apartenenta la noua religie au intarziat si ele raspandirea crestinismului, desi nu l-au putut impiedica.

Raspandirea crestinismului in lumea daco-romana, aflata atat la sudul, cat si la nordul Dunarii, va cunoaste un alt ritm odata cu venirea imparatului Constantin cel Mare (306-337) la tron.Acesta este autorul vestitului Edict de la Milan(313) prin care se acorda libertate de credinta crestinilor.Din acest moment, comunitatile crestine se inmultesc si lucrul acesta se petrece in lumea intensa a oraselor.O buna parte a locuitorilor au ramas tot pagani, caci Edictul nu interzicea cultele pagane.Insusi cuvantul 'paganus' care il desemneaza pe locuitorul unui sat ne arata ca locuitorii de la tara si-au pastrat vechile credinte crestine.

Pe parcursul sec.IV-VI, raspandirea crestinismului in randurile populatiei rurale daco-romane a inregistrat procese semnificative.Pentru Transilvania, o semnificatie aparte o are donariul de la Biertan cu inscriptia latina 'ego Zenovius votum posui'.Acest document epigrafic datand din sec.al IV-lea se adauga dovezilor asupra limbii latine vorbite in Dacia in sec.care a urmat retragerii lui Aurelian.

Printre modalitatile de raspandire a crestinismului la N de Dunare, este acceptata de catre majoritatea istoricilor contributia misionarilor veniti din Imp.Roman.Numerosi adepti ai noii credinte au cazut victime persecutiilor ordonate de catre imp.Diocletian in anii 303-304.Acesta este si cazul a 4 martiri crestini, al caror mormant a fost descoperit in anul 1971 sub altarul bazilicii de la Niculitel(Tulcea).

Sf.Ioan Cassian a intemeiat 2 manastiri crestine la Marsilia(Franta), fiind totodata autorul unor lucrari valoroase, printre care: 'Tratatul despre intruparea lui Hristos'.Astazi, este venerat de catre numeroase biserici:ortodoxa, catolica si anglicana.Dionisie cel Mic s-a remarcat ca un bun cunoscator al Bibliei si al limbilor greaca si latina ;el este creatorul calendarului crestin, in care a introdus numaratoarea anilor pornind de la anul nasterii lui Iisus Hristos.

Cuvintele din limba romana privind credinta crestina provin in maj.din lb.latina. De ex:Deus(Dumnezeu), crux(cruce), christianus(crestin).O semnificatie aparte o are cuv. 'biserica'(basilica), pastrat numai in lb.romana si in lb.retoromana, vorbita de o populatie romanica din Elvetia.